

Alþingi
Erindi nr. P 127/1693
komudagur 8.4.2002

Iðnaðarnefnd Alþingis
Sigrún Brynja Einarsdóttir
nefndarritari
Alþingi v/Austurvöll
150 REYKJAVÍK

UMHVERFISRÁÐUNEYTIÐ	
Heiti	Alm.
Ástæða	
Dagsetning	8.4.2002
Staðsetning	

Reykjavík 7. apríl 2002
2002030045/016-1

Frumvarp til laga um líftækniíðnað, 548. mál

Vísað er til bréfs iðnaðarnefndar Alþingis, dags. 21. mars sl. þar sem óskað er eftir álit á frumvarpi til laga um líftækniíðnað, 548. mál.

Náttúrufræðistofnun Íslands telur brýnt að sett verði heildarlöggjöf um vernd og hagnýtingu lífrænna verðmæta á grundvelli Ríósamningsins um líffræðilega fjölbreytni. Það frumvarp sem hér er til meðferðar nær þó aðeins til hluta þess máls eins og fram kemur í athugasemdum við það á bls. 5. Þar segir að frumvarpið sé annað tveggja samstæðra frumvarpa um erfðaauðlindir í íslenskri náttúru og að umhverfisráðherra sé að undirbúa hitt frumvarpið, sem fjalli um þau verndarviðmið sem nauðsynlegt sé að gæta við nýtingu erfðaauðlindanna. Með hliðsjón af þessu og 15. og 16. gr. Ríósamningsins um líffræðilega fjölbreytni telur Náttúrufræðistofnun nauðsynlegt að Alþingi fjalli um þessi frumvörp samtímis og að þau taki gildi á sama tíma. Stofnunin mælir því ekki með samþykkt þessa frumvarps fyrr en frumvarp umhverfisráðherra er fram komið og tækifæri hefur gefist til að fjalla um þau saman. Eftir því sem stofnunin kemst næst er frumvarp umhverfisráðherra fullfrágengið og ekkert því til fyrirstöðu að leggja það fram á Alþingi.

Hér verður ekki fjallað um einstakar greinar þessa frumvarps, en ástæða þykir þó til að vekja athygli á eftirfarandi atriðum:

1. Í 1. gr. frumvarpsins segir að lögin skuli ekki taka til "almennra náttúrufræðilegra rannsókna", en þetta hugtak er hvergi skilgreint nánar. Þetta hugtak, "almennar náttúrufræðilegar rannsóknir" kemur aftur fyrir í 4. gr. frumvarpsins, 2. mgr., en þar er sagt að hverskonar rannsóknir á örverum á jarðhitasvæðum aðrar en þessar "almennu" skuli háðar leyfi iðnaðarráðherra. Náttúrufræðistofnun telur brýnt að þetta hugtak verð skilgreint betur til að koma í veg fyrir óvissu þeirra sem stunda rannsóknir.

2. Í 4. mgr. 4. gr. segir að leita skuli álits umhverfisráðherra áður en rannsókn- og nýtingarleyfi eru veitt. Ennfremur að leita skuli álits Hafrannsóknastofnunarinnar áður en leyfi eru veitt fyrir töku sýna úr hafinu. Þegar þessi texti er lesinn er ekki ljóst hvort leita skuli eftir áliti umhverfisráðherra þegar erfðaeftnið sem unnið er með á uppruna sinn í hafinu. Að mati Náttúrufræðistofnunar ætti ævinlega að leita eftir áliti umhverfisráðherra og viðkomandi stofnana sem til hans heyra áður en leyfi eru veitt hvort sem um er að ræða haf eða land. Stofnunin telur eðlilegt að leitað sé til Hafrannsóknastofnunarinnar þegar um er að ræða nytjalífverur sjávar, en með sama hætti ætti að leita álits Náttúrufræðistofnunar, en stofnunin hefur það meginhlutverk að kanna hvaða lífverur eru á Íslandi, bæði til lands og sjávar, og skrá útbreiðslu þeirra og breytileika.

3. Náttúrufræðistofnun fer nú með eftirlit með rannsóknum og nýtingu á örverum sem uppruna eiga á jarðhitasvæðum skv. 34. gr. laga nr. 57/1998, um rannsóknir og nýtingu á auðlindum í jörðu, og reglugerð um sama efni. Hér er hins vegar gert ráð fyrir að þessi grein verði felld brott og allt eftirlit fært til iðnaðarráðherra skv. 10. gr. frumvarpsins. Hafa verður í huga að verið er að fjalla um allar þær miklu líffræðilegu auðlindir, sem faldar eru í lífríki landsins, jafnt plöntum sem dýrum. Náttúrufræðistofnun er eina stofnunin sem hefur sýn á tilvist og útbreiðslu þessara auðlinda, en þekking um útbreiðslu þeirra og umfang er forsenda fyrir skynsamlegri og sjálfbærri nýtingu. Á meðan fyrirnefnt frumvarp umhverfisráðherra um vernd lífrænna auðlinda er ekki fram komið telur Náttúrufræðistofnun óráðlegt að samþykkja þessa breytingu á eftirlitinu.

Loks skal ítrekað að Náttúrufræðistofnun telur brýnt að sett verði heildstæð löggjöf um vernd og nýtingu erfðaauðlinda á grundvelli Ríðsammingsins um líffræðilega fjölbreytni til að gæta hagsmuna Íslands á þessu sviði. Stofnunin er einnig sammála því að þetta megi gera með tvennum lögum, öðrum sem nái til stjórnsýslu á sviði líftækni og heyri til iðnaðarráðherra og hinum sem taki til verndarþáttarins og heyri til umhverfisráðherra. En stofnunin telur að það gangi ekki nema fjallað sé um þessi fyrirhuguðu lög samtímis til að gæta samræmis og tryggja að þau nái til allra nauðsynlegra þátta málsins.

Virðingarfyllst,

Jón Gunnar Ottósson, forstjóri

